"ESPERÀVEM AQUEST MOMENT!". EL MOVIMENT INDEPENDENTISTA A TONA EN ELS DARRERS DEU ANYS

Ferran Garriga i Señé
Membre de Tona Decideix!

Joan Francesc Barceló i Lleopart
President de l'ANC Tona

Aquest article fa un repàs del creixent sentiment independentista a Tona i a Catalunya els darrers anys. A través de la seva lectura ens adonem, sense cap tipus de dubte, que el que ha marcat el camí ha estat la societat civil. Els autors de l'article defensen que estem en un moment clau, una oportunitat històrica que no hem de deixar escapar.

PRIMERS PASSOS

El passat mes d'octubre va fer deu anys de la presentació del Casal Independentista La Traca, de Tona, un col·lectiu de joves de l'esquerra independentista desvinculada dels partits polítics. El cap de setmana del 17 al 19 d'octubre de 2003 es presentava al poble i allargava les seves activitats fins al final del 2009. Per primera vegada a Tona s'organitzava una associació on un dels objectius prioritaris era treballar per la reunificació dels Països Catalans i la seva independència dels estats espanyol i francès. Tot i l'impacte que va tenir l'entitat al poble, sobretot els primers anys, podríem dir que l'independentisme encara era una opció residual, tant a Tona com a la resta del país.

Un clar exemple en són les manifestacions de l'Onze de Setembre a Barcelona. Fins fa un parell d'anys, reunien uns pocs milers de persones i ni tan sols eren unitàries. Pocs parlaven de dret a decidir, d'estat propi, d'independència...

El febrer del 2006 el moviment de la societat civil començava a agafar múscul i reunia 125.000 persones* en una manifestació convocada per la Plataforma pel Dret de Decidir (PDD), sota el lema "Som una Nació i tenim el dret de decidir". L'objectiu era donar suport al nou Estatut d'Autonomia aprovat al Parlament català el setembre del 2005, però només un partit polític (ERC) s'hi va adherir. Aquest estatut va patir importants modificacions a la baixa en el pacte Mas-Zapatero per tal de poder ser aprovat a les Corts espanyoles el maig del mateix any. Tot i la important rebaixa de les aspiracions del nou Estatut, al juny va ser clarament aprovat pel poble de Catalunya en referèndum, amb 73,9% dels vots a favor i entrà en vigor l'agost del 2006.

Immediatament, el Partit Popular (PP) i el Defensor del Pueblo, militant del Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE), a més de diverses comunitats autònomes, van presentar recursos d'inconstitucionalitat al Tribunal Constitucional d'Espanya (TC). En una entrevista l'agost de 2007, Carod-Rovira assenyala el 2014 com a data

Mural commemoratiu de la consulta del 13 de desembre de 2009, pintat a la granja Tordera, prop de la C-17 (Foto Albert Yarza)

Sant Jordi 2014

idònia per convocar un referèndum d'independència usant vies "democràtiques i pacífiques".

El desembre del 2007 la PDD torna a convocar una manifestació, aquest cop sota el lema "Som una nació i diem PROU!". En el manifest es reclama el traspàs de la xarxa de transports i d'infraestructures a la Generalitat de Catalunya, la publicació de les balances fiscals entre Catalunya i l'Estat espanyol i que la Generalitat recapti i gestioni tots els impostos dels catalans. En aquesta ocasió la PDD compta amb un ampli suport de partits polítics. Unes 200.000 persones van respondre a la crida convertint-la en la

Pujada al Castell amb l'estelada gegant que es va penjar al campanar (11 de setembre de 2010) (Foto Ester Clot)

més multitudinària després de les manifestacions contra la guerra de l'Iraq.

El 13 de setembre de 2009 (13S) Arenys de Munt va organitzar un "referèndum per la independència" i podríem dir que va ser un punt d'inflexió en el moviment pel dret a decidir arreu del país i també a Tona. Aquell mateix dia començava a córrer un missatge anònim, d'un grup de jovent del poble a través d'Internet, convocant una reunió pel 18 de setembre per tal d'organitzar una consulta a Tona. El dia abans d'aquesta primera reunió informal convocada a Tona, onze associacions entre les quals hi havia la recent creada "Xarxa d'Entitats Osona Decideix", la PDD i les promotores de la consulta d'Arenys, emeten una nota de premsa on proposen el 13 de desembre de 2009 (13D), just tres mesos després, per fer la primera onada de consultes en diversos indrets del país.

El 18 de setembre es realitzava la primera trobada i començava a prendre forma el grup promotor de la "consulta sobre la independència" a Tona, que des d'aquella mateixa tarda-nit s'anomenava Tona Decideix. Després de fer córrer la veu i posar-se en contacte amb totes les entitats del poble, el 15 d'octubre es celebrava una reunió a Can Codina amb la participació d'una cinquantena de persones a títol individual i en representació de diverses entitats que van formar, finalment, Tona Decideix. Així, s'aconseguia una transversalitat i unitat d'acció que va esdevenir clau per al desenvolupament de la campanya i del propi dia de la consulta.

Després de tres mesos de treball intens, formal i rigorós per part de desenes de voluntaris, va arribar el 13D, una jornada històrica: un 40,1% del cens tonenc es pronunciava i responia a la pregunta "Està d'acord que Catalunya esdevingui un estat de Dret independent, democràtic i social, integrat a la Unió Europea?". Per valorar la participació, també cal tenir en compte altres referents en convocatòries oficials que havien precedit el 13D: Constitució Europea (2005), 38,3%; Estatut d'Autonomia de Catalunya (2006), 53,2%; eleccions europees (2009), 34,1%.

Va ser un acte de participació i democràcia amb lletres majúscules: la societat civil es va organitzar per donar veu al poble que és on rau verdaderament la democràcia, i es va aconseguir, tot i les amenaces del Govern espanyol, la indiferència del Govern català i, no cal dir-ho, sense utilitzar diners públic.

El 10 de febrer de 2010 el grup promotor de la consulta es constituïa legalment com a "Tona Decideix!" (TD!) amb la voluntat de continuar realitzant accions d'àmbit local i nacional. En aquest sentit Osona, i Tona com a part integrant, s'havia convertit en un exemple per tot el país. La feina feta aquí va servir per a les següents onades de consultes arreu del territori: el 28 de febrer, 25 d'abril i 20 de juliol de 2010 i el punt i final el 10 d'abril de 2011 a la capital catalana.

De mica en mica, s'anava teixint una societat civil, disposada a treballar unida per tal d'assolir

un Estat propi que permetés a tots els catalans millorar la seva qualitat de vida. Cada nova estampida de l'Estat espanyol feia créixer més el convenciment que necessitàvem poder prendre les nostres pròpies decisions com a país, en tots els àmbits: social, econòmic, cultural.

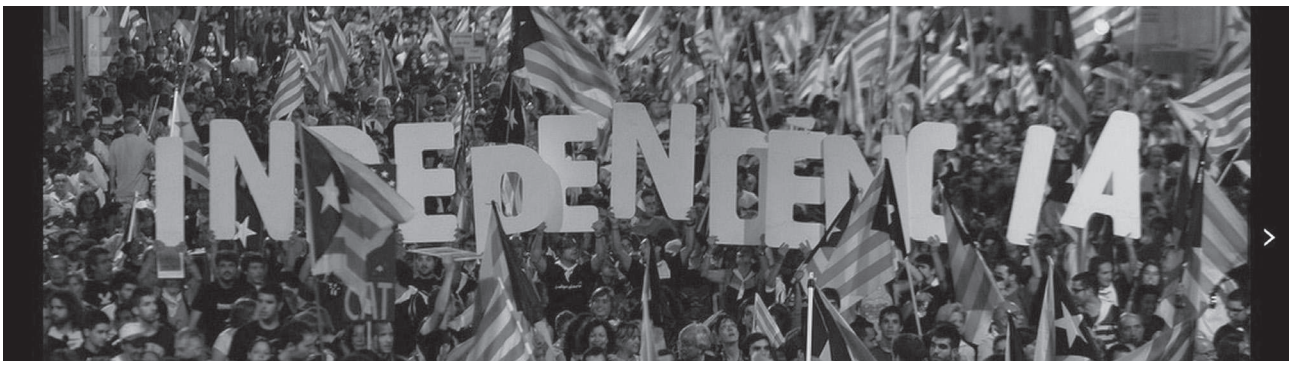
LA REACCIÓ A LA SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

Mentrestant l'Estatut d'Autonomia de Catalunya seguia passejant-se pels despatxos d'un caducat TC. Finalment, el 28 de juny de 2010 el TC va publicar el veredicte: l'Estatut que havien aprovat el Parlament de Catalunya, les Corts Generals espanyoles i el poble català mitjançant referèndum sortia escapçat i *cepillado*.

No era tan sols un toc d'atenció a les nostres aspiracions com a poble, sinó tota una declaració d'intencions per part de l'Estat espanyol, deixant clars els límits de la nostra autonomia. Gairebé amb tota seguretat, podem dir que aquesta va ser la gota que va fer vessar el got. Un milió cent mil persones acudeixen a una manifestació a Barcelona sota el lema "Som una nació, nosaltres decidim". Organitzada per Òmnium Cultural i amb el suport de bona part dels partits polítics catalans, esdevé, sense ser la seva principal intenció, un autèntic clam independentista. Per primera vegada surten al carrer les lletres d'"INDEPENDÈNCIA" que acompanyaran els tonencs en diversos actes significatius d'aquí en endavant, essent protagonistes en diversos mitjans de comunicació nacionals i internacionals. Aquesta manifestació va ser un pas endavant del país, molts catalans marxàvem amb la sensació esperançadora que alguna cosa estava canviant i que era necessari seguir treballant.

El 24 d'octubre d'aquell mateix any un grup d'osonencs va tenir la idea d'organitzar un *lipdub per la Independència* amb l'objectiu d'internacionalitzar la nostra causa. Fruit de les xarxes teixides pel 13D, alguns tonencs van formar part de l'organització (Col·lectiu YouCat) i entitats com TD! i l'Esbart Dansaire Castell de Tona hi van col·laborar activament. Aquest Lipdub va comptar amb 5.771 participants i va assolir un nou rècord mundial. Va situar la independència en els llocs més alts de la plataforma YouTube durant setmanes, amb més d'un 1.000.000 de visites en pocs dies. Actualment supera els 2.000.000 de visites.

El 28 de novembre de 2010 es van celebrar eleccions al Parlament de Catalunya i s'acabava el mandat del tripartit per donar pas a una Convergència i Unió amb majoria simple, que portava en el seu programa electoral un model de pacte fiscal com a forma d'encaix amb l'Estat espanyol.

Les lletres INDEPENDÈNCIA, a la manifestació de Barcelona de l'11 de setembre de 2012. La imatge va ser foto del dia en el diari The Wall Street Journal (Foto Lluís Gené / Agence France-Presse)

L'ASSEMBLEA NACIONAL CATALANA

És durant el 2011 que es produeix un nou fet rellevant en aquest país que passarà desapercebut per molts i no prendrà certa força fins el 2012. Després de les tres grans manifestacions (2006, 2007 i 2010) i de les més de 500 consultes, diverses entitats (entre les quals la coordinadora de les consultes, la PDD i Òmnium) consideren que el país ha entrat en una nova etapa de cons-

trucció nacional i que cal consolidar-la. Per això, el 30 d'abril, amb el referent de l'Assemblea de Catalunya dels anys setanta, van fer una crida a participar a la Conferència Nacional per l'Estat Propi (CNEP) a l'auditori del Palau de Congressos de Barcelona. Una conferència participativa i oberta on van assistir diverses persones i entitats que treballen per la construcció nacional, social i econòmica del nostre país i on es va marcar un full de ruta cap a l'Assemblea Nacional Catalana (ANC).

Aquest moviment popular, unitari, plural i democràtic, pretén esdevenir el principal instrument per aglutinar les persones a títol individual per forjar i consolidar una majoria social àmplia i transversal favorable a la constitució d'un estat propi, defugint els personalismes, les marques de partit i de qualsevol altre tipus. L'objectiu final és aconseguir una majoria suficient per declarar la independència des del Parlament o que es convoqui un referèndum vinculant l'any 2014.

Durant l'estiu del 2011 i, aprofitant la xarxa existent de les consultes, la CNEP es comença a estendre per tot el territori i també es realitzen els primers contactes al poble. El setembre es presentava la coordinadora d'Osona a L'Atlàntida de Vic. Després de diverses reunions d'àmbit comarcal, es feia la primera reunió informativa per tal d'estructurar una assemblea local de l'ANC a Tona.

El 23 de febrer es constituïa formalment l'assembla local de l'ANC a Tona i el 10 de març de 2012, en un gran acte al Palau Sant Jordi de Barcelona, es constituïa l'Assemblea Nacional Catalana formada per totes les assembles territorials i sectorials d'arreu del país. En aquest mateix escenari, la recent constituïda ANC fa una crida a tots els catalans a participar a la Marxa cap a la Independència que començaria el 30 de juny a la Seu Vella de Lleida, amb membres de Tona Decideix! i l'ANC de Tona encapçalant-la amb les lletres d'Independència, recorreria tot el país i finalitzaria l'Onze de Setembre en una manifestació, que es volia que fos multitudinària, a Barcelona.

El 18 de març TD! participa activament en un acte de difusió viral a través de les xarxes socials del col·lectiu YouCat i realitza una *Flashmob per la independència* a la plaça Catalunya de Barcelona.

Durant tot l'estiu, el país bull i s'omple de marxes cap a la independència que desemboquen l'Onze de Setembre (#11S2012) amb una riuada de gent que inunda els carrers del centre de Barcelona amb un clam multitudinari a favor de la independència. Sota el lema "Catalunya, nou estat d'Europa" 1.500.000 persones protagonitzen la marxa. L'ANC Tona i TD!, com a entitats organitzadores al municipi, omplen nou autocars dels més de cent que surten de la comarca d'Osona.

La setmana següent, el president de la Generalitat, Artur Mas, es reuneix amb el seu homòleg espanyol, Mariano Rajoy, per parlar del pacte fiscal, objectiu principal de la legislatura. Rajoy tanca contundentment les portes a negociar un pacte fiscal. Un cop descartat l'objectiu principal de la legislatura i després del clam incontestable de l'#11S2012, el president respon a les demandes dels seus ciutadans donant per acabada la legislatura i convocant eleccions anticipades pel 25 de novembre del mateix any.

La majoria de partits parlamentaris es presenten amb una aposta clara pel dret a decidir. Després de les eleccions, els partits que defensen el dret a decidir sumen una majoria important i Mas tornarà a ser president, aquest cop amb el compromís de consultar els catalans sobre el futur de Catalunya.

El 23 de gener de 2013 el Parlament aprova la "declaració de sobirania i del dret a decidir del poble de Catalunya" i el 8 de maig el TC la suspèn cautelarment.

LA VIA CATALANA

El 16 de març, en el marc de la primera Assemblea General de l'ANC al pavelló Fontajau de Girona, la presidenta de l'ANC, Carme Forcadell, anuncia juntament amb la presidenta d'Òmnium, Muriel Casals, que el proper 11 de setembre

Tonencs a la Via Catalana cap a la Independència, l'11 de setembre de 2013, a Llers (Alt Empordà) (Foto Josep Pla)

de 2013 convoquen a la societat catalana a la Via Catalana cap a la Independència, una cadena humana de 400 km que travessarà el Principat de punta a punta i, fins i tot, estenent-se uns quilòmetres cap al País Valencià i la Catalunya Nord. El referent és la Via Bàltica, que l'agost de 1989 va enllaçar Estònia, Letònia i Lituània per exigir la independència dels països bàltics de la URSS, una independència que els va ser reconeguda dos anys després.

El 29 de juny Òmnium Cultural, amb el suport de l'ANC, organitza el "Concert per la Llibertat" al Camp Nou, protagonitzat per desenes d'artistes d'estils i orígens diversos. Òmnium Osona i TD! organitzen dos autocars per assistir-hi. En aquest escenari, davant de 90.000 persones, es fan públics bona part dels detalls de la Via Catalana i es torna a fer una crida a participar-hi.

Des d'aquell moment, organitzadors i voluntaris comencen a treballar sense parar per assolir aquesta fita d'una magnitud logística sense precedents. L'ANC de Tona i TD! s'encarreguen de l'organització i, finalment, el dia 11 surten dotze autocars cap a Llers (Alt Empordà) i un cap a l'Ampolla (Baix Ebre), a més de desenes de cotxes particulars. Més d'un miler de tonencs es desplacen i, juntament, amb 1.600.000 persones repartides per tot el país aconsegueixen fer possible una Via Catalana que dóna la volta al món i demostra, una vegada més, la voluntat del poble català de voler ser un estat independent i d'aconseguir-ho de forma pacífica, democràtica, transversal, inclusiva i participativa.

El 12 de desembre de 2013 (gairebé quatre anys justos després del 13D) el president de la Generalitat, acompanyat dels partits que donaven suport a la convocatòria d'una consulta, anuncia la data (9 de novembre de 2014) i la pregunta (una pregunta doble).

ÚLTIMA PARADA

No tenim una bola de vidre i no sabem com aniran les coses, el que sí sabem és que des de la societat civil organitzada, continuarem treballant per la independència passi el que passi. O és que algú es pensava que seríem on som fa deu anys?

Davant nostre, aquest 2014, tenim una oportunitat històrica, única, una oportunitat engrescadora de construir un nou país, el país de tots. La independència no és l'objectiu, és l'eina que tenim a les nostres mans per poder viure millor, per poder viure en un país normal. Si no ho assolim, no podrem donar-ne la culpa a ningú, som els únics responsables del nostre futur com a poble.

Notes

* Les dades de participació en les manifestacions són les donades per la Guàrdia Urbana de Barcelona o el Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya.